

L' ART DEL PAGÉS

L' Institut Agrícola Català de S. Isidro als agricultors del país (*)

Desde 'l moment en que apareixeren los primers símptomas de la actual crisi agrícola, va creure aquest Institut deber seu investigar las causas á que obehía pera contrarrestarlas, en lo possible, no sens ferse carrech de lo pacient del treball que 's proposava empendre, ja que no tardaren en manifestarse evidentment en tota sa intensitat. Llarch era 'l corteig dels mals que derrera seu venian seguint; y á primera vista fou fácil comprendre que sols seria dable véncelas, si 's lograva que la potencia del remey correspongués á la magnitud de sufriment per ellas produhit.

Se trobavan maltrets y dispersats en l' ordre social y en lo material, los elements constitutius del benestar de la nació. Lo desequilibri de las ideas salvadoras, la falta d' unitat de sentiments y creencias, l' extravío de la opinió pública, las exageracions dels partits polítichs, y com derivació de tals accidents, las oposadas tendencias d' escola, en lo que al régim económich se refereix, feyan que caminant sense brújula la nau del Estat per oposats camins, foren agotantse las forsas vitals dels pobles fins un punt tal, que careixent en absolut de recursos pera atendre al continuat augment dels impostos en sa nomenclatura é import, hajan tingut que abandonar al fisch sas fincas, embargadas avuy en l' enorme número de 418 mil 465.

Desventurada condició la del país. Trista sort la del Institut que, inspirantse en los móvils á que deu lo sér y en la fé de sas

(*) La falta d' espay nos ha impedit publicar avans lo present escrit, que rebérem de dita Corporació, demanantnos li donguessim la major publicitat possible, com ho fem, traduhintlo al llenguatge del pagés.

conviccions, no vacilá en acometre una campanya á totes llums profitosas, recorrent las cuatro provincias catalanas, aixecant són abatut esperit y advertintlos que havia tocat ja la hora de abandonar la inercia que semblava vinculada en la classe pagesa; la hora de establir una comunió d' interessos y d' aspiracions, compacta, forta é invencible devant lo cúmul de danys rebuts y dels etzars del pervindre; la hora d' aixecar al govern lo memorial respectuós de nostras queixas, de nostre decaïment, de nostras apremians necessitats, de la consideració que mereixém y de la justícia que se 'ns deu.

A aquest fi tendia la exposició rahonada que en trenta de novembre últim dirigí l' Institut al Excm. Sr. President del Concell de Ministres robustida per 22000 firmas dels agricultors de major prestigi, de las personas de mes respectabilitat, sense distinció de color polítich, en cada una de las comarcas visitadas: com testimoni d' adhesió ferm á una Associació que en los trenta set anys que compta d' existencia ha mantingut constantment enlayrada sa bandera é incólum lo lema que en sos plechs ostenta de *Millorament de la agricultura y amparo á la propietat rural*.

Mentres á tal empresa dedicava l' Institut tot son zel, tota la influencia de que podia disposar, desentrotllaba la Lliga Agraria creada en Madrid son plan de defensa als mateixos interessos, conquistant adalits que la sostingueren promoguent assembleas, atraguentse voluntats y allegant valiosos aussilis, ab una activitat tan persistent y ab tan visible patriotisme, que la feren acreedora per tot extrém á la estima pública.

Inútils esforços, no obstant. La exposició del Institut al Cap del govern l' hi fou entregada ab especial recomanació per los ilustres patricis, senadors y diputats tots y consocis nostres, que forman la Comissió permanent que tenim establerta en la capital de la Monarquia. Y si bé 'ls manifestá dit senyor la importancia que atribuía á aquest document, y va sapiguer després haverse donat compte d' éll en Concell de Ministres y nombrat la ponencia encarregada d' informar sobre 'l mateix; no será aventurat suposar, atés lo temps transcorregut desde aquella fetxa, que ab aquesta última tramitació, se termina la gestió del govern en assumpto de tanta monta, no parant compte, per mes que 's diga, agobiat sens dubte per altrás solucions d' actualitat y d' ordre distint, en que las necessitats

de la agricultura, de la industria y del comerç, están molt per demunt de las doctrinas d' escola y de las corrents econòmiques que avuy imperan en las esferas oficials.

Perduda d' aquesta part la esperansa, tinguerem de posarla en lo Parlament, ahont no faltan personas coneixedoras de la cuestió agraria, per ser la que á mes graves consecuencias està exposada, segons axís ho estiman las principals nacions d' allà, enllà dels mars y continent europeu, entre ellas Fransa que, á pesar de son estat anormal y vacilant acaba de donarnos l' exemple en las últimas sessions de la Cambra de diputats, dedicantse al estudi dels problemas econòmichs ab marcada tendencia á las ideas proteccionistas. Mes en aixó també forem víctimas d' altra ilusió, per no recordar lo carácter peculiar de nostras Corts, á las quals, després d' interminables discussions que 'ls hi roban lo temps y en rés interessan al país, los hi han sigut presentats los pressupostos generals y altres projectes importantíssims pera sa aprobació, emportantse atropelladament las sessions, sense que ressonés en lo temple de las lleys altre veu que la d' alguns esforsats campeons, principalment de la Lliga Agraria, que han renyit ferma batalla pera obtenir la reducció dels gastos y 'l plantejament de midas aranzelarias protectoras del patrimoni nacional; veus també desastres per las majorías de las Cambras, eixas multituds parlamentarias que obeeixen incondicionalment á las indicacions del govern que las capdilla, sens sentir los gemechs de la miseria d' aquells que la pateixen per la contínua série de contribucions decretadas; per la exorbitant depreciació dels fruyts de la terra que sembran; per la impossibilitat de la venda; ó 'l pitjor es, per la pérdua total de sas hisendas. No d' altra manera podrian prosperar los que viuen al remor del cant de las sirenas que no abandonan las delicias del Alcazar del poder, per molt que 's reproduhesca la rojenca nuvolada que l' illumina, enamoradas com están de sa beldat y de sas propias obras, fins l' extrém de no permetrelshi veure ab claretat la humil llar en que s' aniuhan los agens infortunis.

En presencia d' aquest espectacle y medint sas fatals consecuencias, fàcilment se 'ls alcansará als representants del país la impossibilitat de conservar la confiansa que 'ls hi ha dispensat, si olvidan que la tenen, no pera favorir repulsius padrinatjes, sino los interessos sans del districte de que procedeix lo

mandat; no pera donar lloch á las ridículas pretensions, á las exigencias y als progresos del caciquisme dels pobles, sino pera extirparlo en ells qual planta verinosa que encomana quan toca y embruta la vida dels sers que la rodejan. Y compendrà també, aixecant á més alt la mirada, que no es sa misi6 la de estar sempre al costat del govern, sino que, en las cuestiones que pertanyin á la vida social y econ6mica del país, han d'acomodar son criteri á lo que exigeixin los interessos llegítims de sos representats, sens tenir pera rés en compte los flamants sistemas d'un cosmopolitisme exagerat en lo tracte comercial ab altres paisos á qual nivell rentístich no 'ns ha sigut possible arribar encara, á causa de nostras sempiternas é intestinas discordias.

Per lo que á nosaltres toca, respecte als que solictin nostre apoyo, no hem d'averiguar, en vías de política, d'ahont venen, ni ahont van: bastará preguntarlosi si están conformes ab las ideas que deixém apuntadas. Al que las accepti en conciencia y oaix la fé de sa paraula honrada, lícita li ha ser la representació de la classe pagesa en lo Parlament y per tot arreu; al que mediti ó 's resisteixi, li donarém *no* per *no* ab la ruda é innata franquesa de la gent del camp.

Pera usar, emperó, aquest llenguatge, no es suficient la sola expressió del sentiment que 'ns domina. Se fá necessari, urgent, traduhirlo en fets: adquirir lo merit de proclamar nostre pensament á la vista de la nació entera, apuntalats en lo dret que 'ns ha de donar la conciencia y preponderancia del número dels que s' ho fassin seu; així com una intrencable unitat de miras y d'aspiracions en quan tinga relació ab los interessos rurals de nostre país, al objecte d'obtindre lo convenciment de que no havent bastat 22,000 firmas d'adheisi6 al Institut pera que fossin atesas las queixas dels pobres agricultors que tenen gana y sed de protecci6; haurán de valdre, multiplicats per mils, los prechs que 's someten al fallo del tribunal de la justicia, de la rah6 y del bon sentit, á fi de que no hagin de sumarse per milions las fincas cedidas al Estat.

Contém per aixó ab lo probat zel de nostras subdelegacions, ab la eficaz cooperaci6 dels demés centres agricolas, ab la probada bona voluntat y experiencia de nostres consocis; ab la sinceritat dels desitjos de tots los agricultors, homes de práctica y no de doctrina, que ensinistrats per la adversitat, rebutjan sos antics hàbits d'apatía y de sospita, y resoltos á contribuir al

triomf de sas llegendaries aspiracions: vinguin á aumentar y es-
trenyer las filas del Institut Agrícola Catalá de Sant Isidro, en
quals actes han de trobar sempre la serietat y noblesa de son
origen, y may la torsuda intenció ni las promesas afalagadoras.

Obrar en sentit contrari ó ambiguo, seria la major de las aber-
racions, l' extrem de la insensatesa. Patir pera morir sens
defensa, seria possehir una virtut sobrenatural donada sols á las
ánimas santas predestinadas á cenyir en las celestials mansions
la corona del martiri.

Y cuan la nació no té aquesta forsa; cuan se li pren lo que es
seu, fins la esperansa; cuan se li arrebatán los medis de millor-
rar sa sort; cuan acaba per ferse superior á sas forsas lo pés de
la desventura; ¡ay del momenten que seli embrassi per complert
lo pas á millors dias! que ella trobará la sortida, sia 'l que sia lo
punt al que sa desesperació lo condueix.

Vulga Deu posar tacte en las mans dels governants y gober-
nats pera evitar tal conflicte en bé de tots y en honra de la
patria.

Barcelona y juliol de 1888

*Lo Marquès de Camps. — Joseph Maria Rius y Badia — Lo Mar-
quès de Monistrol — Ramon de Siscar. — Lluís Sagnier — Joaquim
Vinyas. — Marquès de Aguilar. — Guillem Maria de Brocá. — Mar-
quès de Palmerola. — Eduart de Casanova y de Galtero. — Joseph
Bónaventura Puig de Galup. — Edmont Sicatte. — Ignasi Girona y
Vilanova. — Marquès de Olivart. — Felix Vives. — Andreu de Ferrán
y de Dumont.*

SECCIO DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Begudas alcohólicas italianas. — En Italia s' ha promulgat una
llej sobre tributació de begudas alcohólicas, molt semblant á la
que tant s' ha discutit aquestos últims dias en tot Espanya. Lo go-
bern exigeix la sollicitud de patent pera la venda d' alcohols y la
denuncia de la cantitat y calitat d' alcohols y begudas esperitosas
en depósit, lo que equival exactament als aforos.

Lo descontento dels cafeters y licoristas italians es gran, prin-
cipalment en Milan y en Florencia. Ja 'l director general de Con-
tribucions ha degut atendre á las reclamacions dels interessats
formuladas per los alcaldes, anunciantse que 'l nou reglament

no 's posaria en pràctica lo 1.er d' agost com lo govern havia decidit, sino que 's concedia un plasso pera obtenir un acort ab los perjudicats; encara que 'ls espendedors italians avisaren que immediatament van a augmentarian los preus a la menuda, essent, per consegüent lo consumidor qui sortirà realment perjudicat.

Cullitas en garantía —Lo proposit del ministre de Foment pera crear Docks en los grans centres de producció de cereals es pera que 'ls pagesos pogan depositar sas cullitas y obtenir ab la garantía d' ellas anticipos, evitant ab aixó la venda a baix preu en las épocas de recolecció y regulant al mateix temps lo preu dels cereals, quinas oscilacions durant l' any serán casi nul·las. Pera assegurar l' establiment d' aquet projecte, garantirà, com s' ha fet pera la lley de ferro-carrils econòmichs, un tant per cent al capital que emplein las empresas en aquet negoci.

Lo propòsit es lloable, y lo fi que 's persegueix sembla beneficiós pera la agricultura.

Miseria y companyia.—Diuhén de Almería que en alguns pobles de dita provincia s' ha donat lo cas d' embargar la cullita en las eras, als pagesos que estavan en descubert per deutes de contribucions.

Per falta d' associació.—Lo dimars, en Lleyda, un pobre pagès sufri la pèrdua de duas mulas. Fou lo cas que al passar, portantlas enjoudadas a la arada, per un dels ponts estrets que atravesan la acequia de Torres, una de las mulas relliscà arrastrant ab ella a la seva companya. La desesperació del desgraciat terrassà no tingué límits, y a pesar de sos crits y esforços, y de la ajuda dels que acudiren en son ausili, no fou possible impedir que s' ofegué la primera mula y que l' altra 's tragués del rech mitx' ofegada y ab una gran ferida en lo ventre. Lo parell d' animals constituïa lo benestar y la riquesa entera, potser, de tota una familia.

Si en nostras comarcas agricolas fossin conegudas las «Caixas Rurals d' Estalvis», de las que 'ns hem ocupat distintas vegadas en L' ART DEL PAGÈS y mes vulgarisadas las «Associacions Mútues de Pagesos», pera protegir-se en casos de desgracia, aquest bon home s' hauria indemnizat de sa pèrdua, com succeheix a Mollet del Vallés, ahont n' hi ha una d' establerta ab molt bon éxit, gracias a la iniciativa del veterinari y mestre d' escola don

Vicents Plantada y Fonolleda, de qui no es la primera vegada que 'ns ocupém y no fa gayres días indicavam tenia també constituïda una «Societat infantil» pera la protecció dels nius dels aucells, que son los mes interessats y naturals destructors de moltes de las plagas que assolan nostras cullitas.

Vacunació animal.—A consecuencia de las moltes pérduas que en lo bestiar de llana y bovi dels encontorns de Palau Sabardera ocasionava la febre carbunclosa ó mal de melsa, son bastants los propietaris que han fet vacunar sos remats por lo procediment de Mr. Pasteur, que practica l' entés veterinari de Figueras, Sr. Arderius, ab lo que han lograt deturar lo desenrotlo de la malaltia.

MERCATS, FIRAS Y CULLITAS.

Llinás.—En carta que hem rebut se 'ns diu:

«Lo mildiu y la filoxera campejan per los vinyats causant molt dany. Las vinyas situadas en los baixos presentan mal aspecto fins las en que s' hi ha aplicat lo sulfat, degut tal vegada á la falta de oportunitat de sa aplicació, si be se nota molt mes bon estat dels rahims que no en las que han sigut abandonadas al curs de la naturalesa. En general s' ha posat l' aygua celest y ja siga al estat admosfèrich, ja al excés de medicació, la veritat es que 'ls pámpols han quedat *socarrimats*, y per lo tant careixen de la verdor natural d' aquells anys sans, aixó per lo tocant al mildiu, y en cuant á la filoxera, han prés molta extensió las tacas conegudas y se n' han notat d' altres ignoradas fins al present. Y á pesar de tantas plagas los vins apenas se cotisan, creyent com á causa principal l' estat de penuria y de miseria en lo pais. Las exclamacions son generals.»

Valencia.—Segueix escaldantse la pansa en los pobles de la Marina y sobre la cullita y los preus que s' espera obtenir d' ella, diuhen de Denia lo següent:

«Segons las noticias que rebém, la cullita será molt menor de lo que 's suposava, á causa d' haver quedat molt clars los rahims. Hi ha punts en que será la meytat del any passat.

Fundats en aixó, nostres agricultors esperan que 'ls preus serán bons, y alimentan aquestas esperansas las ofertas que se 'ls hi ha fet per alguns especuladors, á rahó de 25 y 27 pessetas per quintá.

Aixó no pot servir de base pera 'l pervenir, donchs dependeix del preu que obtingan las primeras remesas de la demanda que 's fassi.

Además, aquesta noticia está en contradicció ab alguns contractes de que tenim antecedents, donchs sabém que s' han fet ofertas á 21, cost y flete, en tot lo present mes, pera lo qual no pot compararse á mes de 22 pessetas lo quintá.

Ja comensan las complicacions »

Contristan l'ànim las desconsoladoras noticias que 's reben sobre 'ls estragos que esta produhint lo mildiu en los vinyats de la provincia. Los Alcaldes dels pobles situats en punts molt apartats venen tots donant part á la autoritat superior de la presencia de la plaga, que lo mateix ha invadit los camps de Sagunto, que las alturas de Fuente la Higuera ó de Chelva.

Pero ahont principalment ha prés la malaltia los caràcters d' un gran desastre, es en los extensos vinyats de Requena y de Utiel, en los que 's desconfia de poder salvar ni una petita part de la cullita. Hi ha partidas enteras, segons diuhen, que no 's beremarán. Jutji 'l lector de la situació difícilissima en que 's va á trovar aquella provincia, perduda la cullita del vi y sense valor la del arrós per la competencia estrangera.

Lo rahim *valensi* obté millors preus que 'l *moscatell* en Londres. Lo dia 14 arrivá á aquell port lo vapor «Bilbao» ab 4,642 barrils de dita fruyta, alcasant lo moscatell de 8 á 10 schelins, y 'l *valensi* de 10 á 14.

Zamora —Per las noticias que 's tenen es molt desigual la cullita de ciurons; en alguns pobles s' ha perdut per complet; en altres los rendiments no corresponen de molt á las esperansas que havian concebut los agricultors; pero en cambi de Zamora, ahont se sembran en abundancia y las classes son per lo general bonas, se tenen regulars referencias, y aixó contribuirá á que no s' elevin massa 'ls preus que regeixin en los mercats aixís que 's posi á la venda lo que 's reculli com recompensa obtinguda en l' any agrícola que está pera terminar.

CALENDARI DEL APICULTOR MOVILISTA.

AGOST.

Vejis lo dit en lo mes de Juliol, que es idéntich pera 'l Agost.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FELIU, MOLAS, 31.—BARCELONA.